

// REFERAT

Møte i brukerutvalget i NAV Hjelpemidler og tilrettelegging

Møtedato: 21.11.2023

Deltakere: Liv Welde Johansen (NAV), Kristian Lian (SAFO), Heidi Sørli-Rogne (FFO), Jan Joakimsen (FFO), Lise Connely (FFO), Håvard Ravn Ottesen (SAFO), Heidi Melum (Unge funksjonshemmede), Beate Lilleberg og Kristin M. Bye (NAV)
Vara: Hilde A. Bergersen (FFO), Elin Langdahl (SAFO) og Emilie Duane Nordskog (Unge funksjonshemmede)

Forfall: Stian Innerdal (FFO) og Andreas Henden (FFO)

Referent: Kristin M. Bye

Sak 1: Informasjon om funksjonsassistanse

Det er en oppfølgingssak fra brukerutvalgsmøte 23.5.23 (sak 6).

SAFO etterspør mer informasjon om saken og viser til at brukerorganisasjonene vil stå sterkere i sitt politiske arbeid med relevant tallmateriale og analyser NAV gjennomfører knyttet til ordningen.

NAV Hjelpemiddelsentral Møre og Romsdal v/Karen Louise Nærø informerer og viser til tallmateriale (sak 1, vedlegg 1).

Tabellen viser nettotall på slutten av året. Denne viser en jevn økning på tiltaket fra 2017 og frem til i dag. Det er en differanse mellom midler som er bundet opp og faktisk forbruk (frafallsprosent). Her er frafallet, eller andelen av bundne midler som ikke brukes, ca. 30%. Det er ulike grunner til denne differansen og at tiltaket ikke brukes, bl.a. at bruker slutter i jobb, har fravær fra jobb, blir ufør osv. Videre årsak til differanse er at det er mange som søker på flere assistenttimer enn det de faktisk bruker. Hjelpemiddelsentralen i Møre og Romsdal har årlig oppfølging av hver bruker av funksjonsassistanse, og følger særlig opp de som har brukt vesentlig mindre enn det som er søkt på, med mål om å oppnå mer realistiske vedtak fremover. Pr. i dag har vi ca. 50 nye brukere.

NAV informerer om at det er vanskelig å forutse forbruk grunnet svingninger. Det enkelte tiltak koster mer nå enn før, noe som henger sammen med mer bruk av eksterne leverandører i stedet for ansatte på arbeidsstedet, generell prisøkning og reiseutgifter er noen årsaker til at tiltaket koster mer. I 2022 ble det omfordelt midler til merforbruk. Det samme skjedde i 2023 i revidert statsbudsjett. I rammen foreslått for 2024 er prisøkning lagt inn.

// REFERAT

Når det gjelder arbeidsforhold til funksjonsassistenten er det slik at NAV kan dekke inntil tre uker lønn for planlagte oppdrag i tilfelle hvor arbeidstaker er syk og ikke har behov for funksjonsassistent likevel. Dette forutsetter at funksjonsassistenten ikke har andre oppdrag i samme periode. Mange funksjonsassistenter er også BPA for samme bruker, men får da lønn fra andre arbeidsgivere og følges da opp av disse.

Brukerorganisasjonene takker for informasjon og er fornøyd med utviklingen som har vært. Samtidig peker de på noen utfordringsområder som skjæringsfeltet mellom funksjonsassistanse og brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Lærlingkontrakter kan søke om funksjonsassistanse, men hva med andre brukere under utdanning – hva er studiestedets ansvar og hva er kommunens ansvar? Sammenlignet med BPA er funksjonsassistentordningen smidig å få på plass og et treffsikkert verktøy. Vil det være fornuftig å se disse to ordningene i sammenheng? Dette er en politisk sak som brukerorganisasjonene jobber videre med.

Sak 2: Informasjon om lokasjon nye hjelpemiddelsentraler

SAFO etterspør informasjon og plan for plassering av hjelpemiddelsentralen i Østfold og Akershus.

NAV informerer om at eiendomsprosessen for Vest-Viken og Øst-Viken er under planlegging. NAV Hjelpemiddelsentral Vest-Viken har en leieavtale som utløper den 30.09.2026. Nåværende lokaler er ikke lenger egnet, og kan heller ikke fremleies videre uten en ny innleieprosess. Det er ønskelig og hensiktsmessig at ny innleieprosess skal søke interessenter i Drammen kommune og Lier kommune. Lier kommune ønskes tatt med på bakgrunn av beliggenhet av flere aktuelle utbyggingsområder sentralt lokalisert langs E-18. Dette geografiske søkeområde forventes å gi flere interessenter.

Iht. retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon skal fagdepartementene varsle Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) ved oppstart av prosesser innen eget ansvarsområde som er omfattet av retningslinjene, fastsatt ved kgl.res. 12.08.2022. Konkurranses grunnlaget for ny innleieprosess er snart ferdigstilt, men en avventer godkjenning fra KDD før utlysning av interessent melding til mulige tilbydere. Erfaringer tilsier at det tar ca. 3 år å etablere en ny hjelpemiddelsentral med tilhørende spesialfunksjoner.

NAV Hjelpemiddelsentral Øst-Viken har en leieavtale som utløper den 31.12.2026. Lokalene er ikke lenger egnet, og kan ikke videre innleies uten oppstart av en ny innleieprosess. Det ble medio juni 2023 besluttet å overføre kommunene Vestby, Ås, Frogn, Nesodden, Enebakk og Nordre Follo, som i dag betjenes av NAV Hjelpemiddelsentral Oslo, til en ny NAV Hjelpemiddelsentral Øst-Viken når denne står ferdig. En slik overføring vil styrke tjenestegrunnlaget for enheten i Øst-Viken, samtidig som en oppnår å bedre størrelse på de tre enhetene i Oslo og Viken. Det er hensiktsmessig at ny innleieprosess skal søke interessenter i området i og rundt Moss kommune. Det geografiske søkeområde er valgt med utgangspunkt i å finne et balansert midtpunkt i fylket sett i lys av folketall og infrastruktur. Prosjektet er nå i en

// REFERAT

forberedende oppstartsfase, der også Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) er varslet om oppstart. NAV Hjelpemidler og tilrettelegging avventer tilbakemelding fra KDD før utlysning av interessent melding til mulige tilbydere.

Tjenesteopplevelser og brukermedvirkning er og har vært en nødvendig og viktig del av planlegging av lokasjon for hjelpemiddelsentralene i Østfold og Buskerud. Det er i tillegg gjennomført gode prosesser med kommunene på hva de trenger.

Sak 3: Informasjon om reise og utlegg

Informasjon om reise og utlegg for brukerutvalgsmedlemmer i NAV.

NAV HR v/Solfrid Marken informerer om at eksterne (brukerutvalgsmedlemmer) skal få refundert honorarer og/eller utlegg for oppdrag utført for NAV. Vår praksis er å betale honorar for arbeid i våre brukerutvalg dersom brukerrepresentanter ikke er lønnet fra sin organisasjon/arbeidsgiver samtidig. Dersom man må ta fri fra jobb, og/eller utvalgsarbeidet strekker seg ut over kvelden betaler vi tilsvarende tapt arbeidsfortjeneste.

Henviser til [Lovdata.no - Statens personalhåndbok](https://lovdata.no) for veiledende oppdaterte satser (se kap.10.14.2). Utvalgsgodtgjøring pr. dags dato er 518,- pr. time.

De som har gitt beskjed om at de skal ha honorar for møtedeltakelse vil da få utbetalt dette i etterkant.

Alle reiseregninger må sendes via reise- og utleggsløsningen Unit4 Travel & Expenses. Det er NAV Økonomitjenester som har ansvar for utbetalinger. For å kunne bruke Unit4 må den enkelte logge seg på med egen personlig lenke. Brukerutvalgsmedlemmer med dette behovet må si ifra til NAV v/Solfrid Marken, hvorpå NAV Økonomitjenester sender den enkelte en epost med lenke for pålogging til Unit4. For mer informasjon om hvordan legge inn reiseregning og honorar vedlegges presentasjon (sak 3, vedlegg 1 og 2). Solfrid Marken er også tilgjengelig for veiledning en-til-en via teams ved behov.

Det kreves kvittering og dokumentasjon (boardingkort) for gjennomført reise som vedlegg til reiseregninger. Har du reist billettøst, må du huske å ta screenshot/bilde av digital kvittering og boardingkort som vedlegg når du fyller ut reiseregninger. Kvittering for gjennomført reise kan man også hente ut fra flyselskapet i ettertid.

Brukerorganisasjonene gir tilbakemelding om at systemet for reiseregninger og honorar oppleves tungvint. Videre at andre departementer ikke krever dokumentasjon for gjennomført reise. NAV vil ta dette opp med økonomiavdelingen.

Sak 4: Resirkulering og gjenbruk av biler gruppe 2

FFO har fått tilbakemelding fra representant i brukerutvalg ved et bilsenter at det nå kan være aktuelt å gjenbruke biler som kan være inntil 6 år gamle. Selv om bilen er såpass gammel må man betale full egenandel, det er ingen gradering av egenandelen. Dette er svært uheldig dersom en allerede etter noen få år må ut med

// REFERAT

ny full egenandel Er dette noe dere kan ta opp tjenestevei, eller må det påvirkingsarbeid til her?

NAV orienterer om at bestemmelsen om egenandel har hjemmel i forskriften. Utgangspunktet for hva som er en bil som egner seg for gjenbruk kommer frem av NAV sin interne logistikk rutine på bilområdet nr. 8 «Avhending av biler». «Biler som er eldre enn 5 år skal som hovedregel selges. Dette gjelder også biler som er nyere og som har en kilometerstand som overstiger 40.000 kilometer». Årsaken til at et bilsenter nå vurderer å heve denne grensen til seks år skyldes leveringssituasjonen på bil.

NAV ser at for noen brukere kan det bli kort brukstid på bilen før gjenanskaffelse og det vil påvirke hyppigheten på egenandel. NAV vil derfor ta problemstillingen opp med AV- direktoratet.

Sak 5: Reparasjon av hjelpemidler og samarbeid med kommune

Dette utsatt sak fra forrige brukerutvalgsmøte 12.09.23 (sak 2).

FFO/Foreningen for muskelsyke formidler at det å få reparert hjelpemidler er tidkrevende, og mange opplever sviktende kompetanse når de benytter kommunale vaktmestre/teknikere. Det er eksempler på at personer blir sittende fast i eget hjem på grunn av ventetid på vaktmester.

FFO utdyper at dette gjelder særlig for barn og unge med bevegelseshjelpemidler. Erfaringene er at kommuner har begrenset åpningstid, i tillegg til at det er lang ventetid på opp mot åtte uker på å få hjelp fra kommunal tekniker. Videre får de fleste beskjed om å ringe kommunen når de tar kontakt med hjelpemiddelsentralen. Grensesnittet mellom kommune og hjelpemiddelsentralen oppleves uklart, og brukerorganisasjonene ønsker et mer effektivt system på dette. Vil det være en mulighet til å kontakte leverandører direkte for å få gjennomført reparasjoner raskere?

NAV informerer om at det er avtaler mellom kommune og hjelpemiddelsentral på hvem som skal gjøre hva. Kommunen skal håndtere enkle hjelpemidler og hjelpemiddelsentralene håndterer mer avanserte hjelpemidler. Det gjøres også en vurdering om det er behov for bistand fra leverandører. Hjelpemiddelområdet har en prioriteringsliste for utføring av service/reparasjon, som viser god dekningsgrad på antall service/reparasjoner (sak 5, vedlegg 1).

NAV sier det kan være flere grunner til at det tar tid før et hjelpemiddel blir reparert, som bl.a. lang ventetid på deler. NAV ønsker at brukerorganisasjonene følger med på om dette er et storbyfenomen, eller om dette gjelder for hele landet? Finnes det noe tallmateriale brukerorganisasjonene har på dette? NAV vil gjerne ha tilbakemelding, både mer generelt fra hele landet, men også i enkelttilfeller for å kunne bidra inn i konkrete saker i samarbeid med aktuelle hjelpemiddelsentral.

NAV informerer videre om at hjelpemiddelsentralene er et ressurs- og kompetansesenter for kommunens ansatte og skal bistå med råd, veiledning og

// REFERAT

opplæring. På [Kunnskapsbanken.net \(nettside\)](https://kunnskapsbanken.net) er det laget flere kurs og informasjon for ansatte i kommunen. NAV Videre kan levering av deler medføre at det blir lang ventetid.

Sak 6: **Brukerinvolvering i anbudsprosesser**

Dette er en oppfølgingssak fra møte 23.5.23 (sak 4).

Det ønskes mer innsikt og informasjon i anbudsprosesser i NAV. Da spesielt berøre hvordan brukerinvolvering håndteres og ha dialog rundt anbudsprosessen og innovasjon.

Denne saken utgår på dagens møte og settes opp i første møte i januar 2024.

Sak 7: **Servicehund/førerhund og pensjonsalder**

SAFO etterspør informasjon på hvorfor det er ulik praksis på om førerhund og servicehund kan bli hos eier etter pensjonsalder, samtidig som eier får ny hund. SAFO har fått opplyst at førerhunder kan få være hos eieren sin etter pensjonsalder og samtidig få ny hund selv om eieren beholder den pensjonerte hunden. Videre at det er eksempler på at de som har servicehund som ønsker å beholde hunden etter pensjonsalder og da også ha muligheten til å få en ny hund i tillegg.

NAV informerer at fra det tidspunkt hunden trekkes som servicehund/førerhund opphører NAV sitt eierskap til hunden og eierskapet overføres til servicehund/førerhundskolen. Det er hundeskolen, som eier av hunden, som har ansvaret for å finne et godt hjem for pensjonerte hunder.

Kravspesifikasjonen for førerhund/servicehund er beskrevet i kap. 4.2.9 på [Hjelpemiddeldatabasen.no](https://hjelpemiddeldatabasen.no)

Kort oppsummert:

- Aldersgrense for servicehund er 10 år (12 år for førerhund).
- Service/førerhund-utvalget følger opp og har ansvar for å trekke hunden ved utgangen av den måned hunden fyller 10/12 år. Brukeren blir varslet om dette ca. 3 måneder før hunden pensjoneres.
- Det kan søkes om å beholde servicehund til den er 11 år.
- Hundeskolen overtar eierskap for hunden når den er pensjonert og har ansvar for å finne et godt hjem til hunden. Hunden skal ikke selges videre som servicehund/førerhund.

Det betyr at det er hundeskolen, etter en totalvurdering, som beslutter om servicehunder og/eller førerkorthunder kan beholdes.

Sak 8: **Forskrift om kjørende og gående trafikk**

SAFO opplever at dagens «Forskrift om kjørende og gående trafikk» er utdatert da det har skjedd mye utvikling av nye produkter og fremkomstmidler. SAFO etterspør bruk av skjønn i saksbehandlingen slik at brukere får de hjelpemidlene og tilrettelegging de har behov for.

// REFERAT

SAFO er kjent med en sak hvor en ungdom under 16 år fikk innvilget utestolen Exoquad, men hvor NAV ombestemte seg og har trukket vedtaket tilbake. Begrunnelsen for tilbaketrekkingen var at stolen er 90 cm bred, mens i dagens definisjon av rullestol i «Forskrift om kjørende og gående trafikk» står definert som maks 85cm bred. Denne definisjonen ble innlemmet i forskriften 26. juni 1998, for 25 år siden.

Stolen kan kjøre i to hastigheter; 6 km/t på 4W og 15km/t på 2W. Siden stolen er 5 cm for bred, skriver NAV at stolen derfor regnes som firehjuls moped på 2W og motorredskap som 4W. I Sverige regnes den som elektrisk sykkel.

SAFO mener at dagens «Forskrift om kjørende og gående trafikk» er utdatert og det må kunne utvises positivt skjønn i slike tilfeller. NAV må ha dialog med Statens Vegvesen (SVV) når slike problemstillinger oppstår. Kan NAV ta initiativ til å avklare mulighetsrommet for skjønn i slike saker, samt gi innspill til SSV om at forskriften på dette punktet bør være mer fleksibel?

NAV Hjelpemidler og tilrettelegging forholder seg til regelverket andre departementer har utformet. Grensene satt i Forskrift om kjørende og gående trafikk er absolutte, og det er ikke åpning for å utvise skjønn. Ut fra Exoquads utforming, vil den ikke defineres som en elektrisk rullestol. Leverandøren har heller ikke kunnet fremvise dokumentasjon som viser at den er testet og godkjent etter Standarden for Elektrisk drevne rullestoler, scootere og deres batteriladere EN-12184.

I Vedlegg 7 til Folketrygden står det «Det kan kun gis stønad til bensindrevne/motoriserte forflytningshjelpemidler hvor hastigheten er maksimalt 15 km/timen etter folketrygdloven § 10-7 bokstav a. For kjøretøy med hastighet over 15 km/t vil dette kunne tilstås med hjemmel i folketrygdloven § 10-7 bokstav h.

Visse transportmidler som har hastighet under 15 km/t faller utenfor definisjonen av rullestol jf. Forskrift om kjørende og gående trafikk (trafikkreglene) § 1 første ledd bokstav l. Noen av disse transportmidlene fyller behovet for personforflytning i ulendt terreng i tilfeller hvor en elektrisk rullestol har utfordringer med fremkommelighet. Slike terrenggående transportmidler kan i helt spesielle tilfeller være et alternativ til elektrisk terrenggående rullestol. Det kreves en nøye begrunnelse fra sakkyndig instans om nødvendigheten i forhold til terrenggående transportmiddel som ikke kan defineres som rullestol. Det må blant annet stilles som krav at brukeren ved hjelp av et slikt hjelpemiddel i større grad enn tidligere settes i stand til å forflytte seg på egenhånd.»

NAV ser at dette er en utfordring, og vil bidra til å presentere problemstillingen med dette opp mot vegdirektoratet. Brukerorganisasjonene vil jobber politisk med tematikken.

Sak 9: Eventuelt

- **Forslag til datoer for brukerutvalgsmøter i 2024**

// REFERAT

- 13.2.24
- 28.5.24
- 24.9.24
- 26.11.24

Datoene godkjennes av brukerutvalget.

- **Abel Gaming for barn med funksjonshemming**

SAFO sier dette er teknologi med rask utvikling, men det synes å være lite kompetanse på hvordan ta dette utstyret i bruk i kommunene, og etterspør om ikke dette oppdraget burde vært gitt til noen som besitter denne kompetansen, f.eks. spillmiljøet selv?

NAV takker for innspillet, og sier det vil være behov for å undersøke mulighetene som finnes.

- **Forslag i statsbudsjettet**

NAV informerer om at i statsbudsjettet for 2024 er et forslag om å overføre 80 mill. til stønadsbudsjettet for utgifter til montering etc. NAV og brukerforeningene mener at dette på sikt vil være en bærekraftig finansiering.

- **Saker som er svart opp skriftlig**

- Brannvarslingsutstyr for døve og hørselshemmede utenfor hjemmet.
Svaret på denne saken kan leses på websak, nr. 23/22053

Neste brukerutvalgsmøte er: 13.2.24